



רע"פ 1869/18 - ציון כהן נגד מדינת ישראל, עיריית באר שבע, יעקב שמיר

בית המשפט העליון

רע"פ 1869/18

לפני:

כבוד השופט א' שהם

המבקש:

ציון כהן

נ ג ד

המשיבים:

1. מדינת ישראל
2. עיריית באר שבע
3. יעקב שמיר

בקשת רשות ערעור על החלטותיו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע, מיום 01.02.2018; ומיום 11.02.2018, בעפ"א 11444-09-16, שניתנו על ידי כב' השופט י' פבלו אקסלרד

המבקש:

בעצמו

בשם המשיבות 1-2:

עו"ד דוד פרוינד

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על החלטותיו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט י' פבלו אקסלרד), מיום 01.02.2018; ומיום 11.02.2018, בעפ"א 1144-09-16, לפיהן נדחו בקשות המבקש לתיקון פסק דינו של בית המשפט המחוזי, מיום 17.08.2011, באופן שיימחק מפסק הדין משפט המעלה ספק במהימנותו של המבקש, אשר

עמוד 1



שימש כעד תביעה בתיק זה.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 05.11.2014, הגישה הוועדה המקומית לתכנון ובנייה באר שבע (להלן: הוועדה המקומית) כתב אישום מתוקן נגד המשיב 3 (להלן: המשיב), שעניינו ביצוע עבודות בנייה ללא היתר, בניגוד לסעיפים 145(א), 204(א) ו-208 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965. במסגרת דיון הוכחות שהתקיים ביום 17.04.2016, בבית המשפט לעניינים מקומיים בבאר שבע (תו"ב 61245-06-14), נשמעה, בין היתר, עדותו של המבקש מטעם הוועדה המקומית. באותה העת שימש המבקש בתפקיד מפקח על הבנייה באגף ההנדסה של עיריית באר שבע. ביום 14.07.2016, הרשיע בית המשפט לעניינים מקומיים (כב' השופט צ' פורר) את המשיב בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן, בקובעו כי עדותו של המבקש אמינה, ובלשונו: "מכל מקום מצאתי את דברי העד כהן כאמינים".

3. בהמשך, הגיש המשיב ערעור על הרשעתו בדין לבית המשפט המחוזי בבאר שבע. לאחר שקיום דיון בערעור, קיבל בית המשפט המחוזי את ערעורו של המשיב וזיכה אותו מכל אשמה. בית המשפט המחוזי קבע, כי לא היה בחומר הראיות שהוצג בפני בית המשפט לעניינים מקומיים כדי לבסס את אשמתו של המשיב, כאשר, בין היתר, הועלו תהיות בנוגע למחיקות טיפקס המופיעות על גבי התכנית שהגישה הוועדה המקומית, לעומת התכנית שהוגשה על ידי המשיב, בה מסומנת לכאורה בניית גדר. בהקשר זה, הזכיר בית המשפט המחוזי את עדותו של המבקש, לפיה הוא צילם את תכנית התשריט מתוך תכנית הבניה, וציין כי: "ברור כי הדבר מעלה ספק רב לגבי מהימנותו של העד. ולא אומר דבר מעבר לכך".

4. ביום 01.02.2018, הגיש המבקש בקשה לתיקון פסק הדין לבית המשפט המחוזי, בכך שתימחק האמירה המתייחסת אליו, כמפורט לעיל. בו ביום, דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה, בקובעו כי: "אינני מכיר פרוצדורה המאפשרת לעד לבקש מבית משפט לשנות פסק דין שניתן בערעור. הוא הדין לגבי מתן עדות לאחר שפסק הדין בערעור כבר ניתן. העד לא הצביע על מקור סמכות לעשות כן. אשר על כן, אין זאת הדרך לשנות פסק דין שניתן בערעור. הבקשה נדחית".

5. בתגובה לכך, הגיש המבקש הודעה, המציינת, לשיטתו, את מקור הסמכות להגשת ערעור על ידי מי שאינו "צד פורמאלי" להליך, במסגרתו התקבלה ההחלטה. יצוין, כי לבקשה זו הצטרפה גם הוועדה המקומית. ביום 11.02.2018, קבע בית המשפט המחוזי, כי: "אכן סמכות ערעור יתכן וקיימת, אך ברי כי לא אדון אנכי בערעור על פסק דין שלי. הדיון בבקשתו של העד הסתיים". בו ביום, הוגשה לבית המשפט המחוזי הודעת הבהרה על ידי הוועדה המקומית, במסגרתה נטען כי אין המדובר בערעור מטעם המבקש, אלא בקשה לתיקון פסק דין, בדרך של מחיקת התייחסותו של בית המשפט לשאלת מהימנותו של המבקש. ביום 12.02.2018, דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה.

על החלטה זו נסובה הבקשה שלפניי.



הבקשה לרשות ערעור ותגובת המשיבות 2-1

6. בבקשה המונחת לפניי, משיג המבקש על החלטותיו של בית המשפט המחוזי, לפיהן אין מקום לתיקון פסק הדין בדרך של מחיקת אמירתו של בית המשפט המחוזי באשר למהימנותו של המבקש, כעד תביעה. המבקש טוען לקיומם של שיקולי צדק המצדיקים את התערבותו של בית משפט זה. לטענת המבקש, שגה בית המשפט המחוזי עת דחה את בקשתו, ללא כל נימוק, וזאת על אף הבהרת הוועדה המקומית, כי אין מדובר בערעור על זיכוי של המשיב. המבקש מוסיף וטוען, כי אמירתו של בית המשפט המחוזי פוגעת באופן ממשי בשמו הטוב ובמקצועיותו, וזאת "ללא כל צידוק או בסיס איתן ומבלי שבית משפט קמא שמע או ראה אותי והתרשם מעדותי באופן שיכול היה לקבוע ממצאי מהימנות". המבקש טוען בנוסף, כי אמירה זו, אשר פוגעת בזכותו הטבעית לשם טוב, לא נדרשה כלל לצורך הכרעתו של בית המשפט המחוזי בערעור שהוגש על ידי המשיב. על יסוד האמור, גורס המבקש כי יש ליתן לו רשות ערעור, לקבל את ערעורו לגופו ולהורות על תיקון פסק דינו של בית המשפט המחוזי, בכך שתימחק האמירה בהקשר לשאלת מהימנותו.

7. בתגובה לבקשה לרשות הערעור, טוענות המשיבות 2-1 (להלן: המשיבות) כי הבקשה אינה מעלה כל שאלה בעלת חשיבות משפטית או ציבורית כללית, אלא שמדובר בעניינו הפרטי של המבקש בלבד. לטענת המשיבות, התנאים להענקת זכות ערעור למי שנפגע עקב החלטה שיפוטית אינם מתקיימים בענייננו, ופגיעה בשם הטוב, אינה מקימה, ככלל, זכות ערעור על החלטה שיפוטית למי שלא היה צד להליך (רע"פ 8226/96 צירינסקי נ' סגן נשיא בית משפט השלום בחדרה (24.08.1998) (להלן: עניין צירינסקי). המשיבות הוסיפו וטענו, כי "שכתוב פסק דינו של בית משפט קמא, על אף שמטרתו להגן על הזכות לשם טוב, אין בו כדי לגבור על פני 'עצמאות השיפוט', וזאת בין היתר, מטעמי סופיות ההליכים והימנעות מהליכים מיותרים". על יסוד האמור, טוענות המשיבות כי יש לדחות את הבקשה על הסף ולגופו של עניין.

דיון והכרעה

8. כידוע, רשות ערעור "בגלגול שלישי" תינתן במשורה והיא שמורה למקרים חריגים, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים להליך; או למקרים בהם מתעורר חשש מפני עיוות דין מהותי או אי-צדק שנגרם למבקש (רע"פ 9171/16 **כלבונה נ' מדינת ישראל** (5.1.2017); רע"פ 10059/16 בדיר נ' מדינת ישראל (14.3.2017); רע"פ 5995/17 **כהן נ' מדינת ישראל** (5.9.2017)). לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובנספחיה, נחה דעתי כי הבקשה אינה עומדת באמות המידה האמורות, ודי בכך כדי לדחות את בקשת המבקש.

למעלה מן הצורך, אוסיף כי לאחר שבחנתי את כלל הנסיבות, הגעתי לידי מסקנה כי דין הבקשה להידחות אף לגופו של עניין. התנאים לקיומה של זכות ערעור למי שנפגע מהחלטה שיפוטית פורטו בבש"פ 658/88 חסן נ' מדינת ישראל (10.01.1991), עת נקבע כי זכות ערעור נתונה למי שלא היה צד פורמלי להליך משפטי, רק כאשר נתקיים בעניינו "הליך", כלומר ניתנה החלטה שיפוטית אשר קובעת סופית את המצב המשפטי בינו לבין צד יריב, בשאלה מסוימת; וכאשר ההכרעה באותו "הליך" פגעה בזכות הופלדיאנית שלו. בית משפט זה נדרש לסוגיה זו גם בעניין צירינסקי, שם הודגש כי לא כל אדם אשר נפגע כתוצאה מהחלטה שיפוטית רשאי לערער על אותה החלטה, אלא שזכות זו תעמוד אך ורק ל"מי שהיה בפועל 'צד' להליך שבמסגרתו ניתנה ההחלטה, אם צד פורמאלי ב'הליך העיקרי'".



ואם צד בפועל ב'הליך הנלווה". פגיעה נטענת של צד להליך עקב אמירה בפסק דין, לרבות כתוצאה מקביעות בנוגע להעדר מהימנותו או למעשים שליליים שעשה, אינה מקימה לו, כשלעצמה, את הזכות לערער על אותם חלקים בפסק הדין הפוגעים בו, לשיטתו. אותו צד לא יהא רשאי לממש את זכות הערעור, ככל שערעורו אינו מכוון להביא לשינוי ה"מצב המשפטי" שנקבע בפסק הדין.

ובחזרה לענייננו. משהובהר על ידי המבקש, כי בקשתו לא נועדה לשמש כערעור על זיכוי של המשיב, אין עומדת לו זכות ערעור. במקרה דנן, לא מתקיימים התנאים להענקת זכות ערעור למי שרואה עצמו נפגע מהחלטה שיפוטית, וככלל, פגיעה בשם הטוב אינה מקימה זכות ערעור על החלטה שיפוטית, למי שאינו צד להליך. התייחסותו הקצרה והמסוייגת של בית המשפט המחוזי לשאלת מהימנותו של המבקש, אשר כיהן בתקופה הרלוונטית כעובד ציבור, הגם שנעשתה מבלי שניתנה לו הזדמנות להתגונן או להסביר את עצמו, אינה יכולה להקנות לו כשלעצמה זכות ערעור, ואינה מצדיקה סטייה מן העקרון של סופיות הדיון (השוו: ע"ר (ארצי) 26773-10-16 נתניהו נ' נפתלי (09.03.2017); ובג"ץ 2721/17 נתניהו נ' בית הדין הארצי לעבודה בירושלים (11.07.2017)). סוף דבר, לא נותר לי אלא לקבוע כי בדין דחה בית המשפט המחוזי את בקשתו של המבקש לתקן את פסק הדין.

9. לאור האמור, הבקשה לרשות ערעור נדחית בזאת.

ניתנה היום, כ"ז בניסן התשע"ח (12.4.2018).

ש ו פ ט